

Ілона БУЯКОВА

курсант 3-го курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Національної поліції України
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Вадим ЧЕПУРКО

викладач кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

**ПРОВЕДЕННЯ ТА ФІКСАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОГЛЯДУ
ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

У сучасних умовах цифрової трансформації всіх сфер життєдіяльності суспільства надзвичайно актуальним є питання впровадження інноваційних технологій у діяльність правоохоронних органів, зокрема у процес досудового розслідування. Проведення та фіксація результатів огляду із використанням цифрових технологій є важливим напрямом удосконалення криміналістичної тактики, оскільки дозволяє забезпечити більш точну, швидку та об'єктивну фіксацію обстановки місця події, що суттєво впливає на якість зібраних доказів і результативність розслідування кримінальних правопорушень.

Традиційні методи фіксації результатів огляду, такі як фотозйомка, відеозйомка, складання планів, схем, протоколів, тривалий час залишалися основними способами документування місця події. Проте з розвитком цифрових технологій їхні можливості почали обмежувати ефективність розслідування, адже вони не завжди дозволяли відтворити подію в її повному обсязі та деталях. У зв'язку з цим на зміну традиційним методам прийшли сучасні цифрові інструменти, що дають змогу створювати об'ємні віртуальні моделі, фіксувати місце події в тривимірному просторі з точністю до міліметра, а також здійснювати реконструкцію події кримінального правопорушення через тривалий час після її вчинення.

Не зменшуючи ролі аналогової зйомки, криміналісти неодноразово привертали увагу до необхідності вдосконалення технічних засобів фіксації, оскільки саме від якості відображення обстановки місця події залежить повнота та достовірність відомостей, що в подальшому використовуються як докази. Як зазначається у наукових працях, ефективна фіксація можлива лише за умови комплексного застосування традиційних і сучасних цифрових

методів, які дозволяють не лише зафіксувати матеріальні сліди кримінального правопорушення, а й відтворити механізм події, взаємне розташування об'єктів, їхні ознаки та просторові параметри. При цьому особливого значення набуває точність передання кольору, розмірів і масштабу зображення, що забезпечується саме цифровими технологіями [1, с. 56-57].

Сучасні можливості криміналістики дозволяють використовувати такі високотехнологічні інструменти, як 3D-сканери, безпілотні літальні апарати (дрони), системи фотограмметрії, лазерне сканування, доповнену та віртуальну реальність. Зокрема, 3D-сканери, такі як FARO Focus 3D, Leica BLK360, Trimble X7, дозволяють сканувати місце події, створюючи детальні тривимірні зображення із швидкістю до мільйона вимірювань за секунду. Це дає змогу не лише зафіксувати обстановку місця кримінального правопорушення, а й зберегти всі просторові параметри об'єктів, їх взаємне розташування, що є надзвичайно важливим для подальшої реконструкції події [2, с. 102-103].

Використання безпілотних літальних апаратів, оснащених високоякісними камерами, є особливо ефективним для документування великих територій або місць, що становлять небезпеку для життя слідчих і експертів. Наприклад, під час фіксації наслідків ракетних ударів, руйнувань цивільної інфраструктури чи місць масових злочинів дрони дозволяють отримати оглядові панорами з повітря, що значно полегшує роботу слідчих груп [3, с. 106]. Отримані зображення обробляються за допомогою програм фотограмметрії, таких як Agisoft Metashape чи Pix4D, і перетворюються на тривимірні карти з точністю до сантиметра. Це забезпечує можливість аналізу деталей події, визначення епіцентру вибуху, напрямку руйнувань, відстаней між об'єктами тощо [2, с. 102].

Окрему увагу заслуговує застосування технологій мобільної криміналістики для роботи з цифровими доказами. Такі програмно-апаратні комплекси, як Cellebrite UFED, Oxygen Forensic Detective чи XRY, дозволяють вилучати, зберігати та аналізувати дані з мобільних телефонів, комп'ютерів, серверів і хмарних сховищ. Завдяки цим технологіям можливо встановити місцезнаходження осіб, відновити видалені повідомлення, фото чи відео, отримати дані про дзвінки та пересування підозрюваних [4, с. 240]. Отримана у такий спосіб інформація фіксується відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України, зокрема статей 104-107, 159, 162, 237, 263, 268 КПК, і може бути використана як джерело доказів у судовому процесі [5].

Тактика проведення огляду місця події з використанням цифрових технологій передбачає чітке дотримання певних етапів: підготовчого, робочого та заключного. На підготовчому етапі слід визначити об'єкт огляду, межі зони сканування, перевірити технічний стан обладнання, забезпечити його калібрування, а також підготувати план фіксації та безпеки учасників.

Особливу увагу слід приділяти безпечності проведення робіт, особливо в умовах бойових дій або в місцях, де можливі повторні обстріли [6, с. 7-8].

На робочому етапі відбувається безпосереднє сканування об'єктів із різних точок, що дозволяє уникнути «сліпих зон». Для повного охоплення території сканер розташовують у декількох позиціях, а результати сканування зшиваються у цілісну тривимірну модель за допомогою спеціального програмного забезпечення. Паралельно рекомендується здійснювати фотозйомку або відеозйомку для створення контекстуальних зображень. Усі отримані дані обробляються на спеціалізованих комп'ютерах, де формується єдина модель місця події [6, с. 10].

На заключному етапі складається протокол огляду місця події відповідно до вимог процесуального законодавства, де зазначається дата, час, місце проведення, використане обладнання, технічні характеристики, об'єкт сканування, короткий опис отриманих результатів і їх значення для розслідування. До протоколу додаються цифрові носії з копіями 3D-моделей, фототаблиці, плани, відеофайли та інші матеріали, отримані під час фіксації.

Практика використання цифрових технологій у фіксації місця події довела їхню ефективність і в Україні. Зокрема, працівники Національної поліції та експертних установ МВС уже використовують лазерні сканери FARO Focus 3D для документування місць ракетних ударів, фіксації руйнувань критичної інфраструктури та воєнних злочинів. Завдяки цим пристроям можливо точно зафіксувати обстановку події навіть за складних умов, коли традиційні методи фіксації є небезпечними або недостатньо інформативними [2, с. 103].

Незважаючи на значні переваги, впровадження цифрових технологій супроводжується рядом викликів: висока вартість обладнання, потреба у фаховій підготовці кадрів, складність обробки великих обсягів даних, а також відсутність єдиних стандартів зберігання та використання цифрових доказів. Для вирішення цих проблем необхідна державна підтримка, розробка методичних рекомендацій, створення спеціалізованих центрів навчання експертів, а також оновлення нормативно-правової бази, яка регулює порядок роботи з цифровими доказами.

Перспективним напрямом є створення національної бази цифрових 3D-моделей місць кримінальних правопорушень, яка дозволить зберігати інформацію у довготривалому форматі та використовувати її в подальших розслідуваннях і судових розглядах. Важливою також є інтеграція української практики з європейськими стандартами цифрової криміналістики, що сприятиме підвищенню довіри до доказів, отриманих за допомогою технологічних засобів.

Отже, проведення та фіксація результатів огляду із використанням цифрових технологій відкриває нову еру у розвитку криміналістики. Цифрові інструменти забезпечують високу точність, наочність, об'єктивність і збереження доказів, сприяють формуванню єдиного цифрового простору

кримінального провадження, де кожен слід, об'єкт чи деталь події можуть бути відтворені з абсолютною точністю. Використання таких технологій, як 3D-сканування, фотограмметрія, безпілотна зйомка, мобільна криміналістика, не лише підвищує ефективність роботи слідчих, а й формує нову культуру доказування, що базується на цифровій достовірності, науковій обґрунтованості та прозорості процесу розслідування. Це є важливим кроком до побудови сучасної системи правосуддя, здатної відповідати викликам часу та забезпечувати справедливість на основі об'єктивних цифрових доказів.

1. Бідняк Г. С. Щодо запровадження новітніх технологій у кримінальному судочинстві. *Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу*. 2017. С. 49-51.

2. Павлюк Н. В. Можливості застосування тривимірних цифрових технологій і сучасних науково-технічних засобів у діяльності з розслідування злочинів. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. Випуск 18. 2018. С.98-105.

3. Івасишин Т. М., Ленський М. М. Застосування безпілотних літальних апаратів під час огляду місця події: криміналістичні аспекти. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 3 (62), 2025. С. 105-109.

4. Курман О. В. Особливості та проблеми виявлення і фіксації цифрових слідів під час огляду мобільних засобів зв'язку. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 3(4). С. 238-242.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI : станом на 1 серп. 2025 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 06.10.2025).

6. Басюк Л., Антошук А. Організація та тактика використання 3d-сканування під час огляду місця події. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 8. 16 с.

Артем ВОРОНІН,
здобувач вищої освіти

Науковий керівник:
Василь БЕРЕЗНЯК,
старший науковий співробітник,
завідувач кафедри кримінального права
та кримінології
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук

НОВІТНІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД

Сьогодні, торгівля людьми належить до найприбутковіших форм організованої злочинності, яка активно змінюється під впливом цифрових технологій, нових фінансових інструментів та транснаціональних